

Mevlânâ ve Şeb-i Arus

Ömer Bey: “Mevlânâ’yı ve Şeb-i Arus’u kısaca tanıtır mısınız?”

1207’de Belh’te doğan Hazret-i Mevlânâ, 1273’te Konya’da ebediyete göçtü. Soyu baba tarafından Hazret-i Ebû Bekir-i Sıddîk’a (ra) dayanır. Anne tarafından da seyyiddir. İlk tahsilini babası Sultanu’l-Ulemâ Muhammed Bahaüddin Veled’den aldı.

Belh’ten babasıyla birlikte ayrıldığında beş yaşındaydı. Âilesiyle birlikte Nişâbûr, Bağdat, Hicaz, Şam ve Anadolu’nun muhtelif şehirlerine gitti. Nişâbur’da buldukları sırada Feridüddin-i Attar Hazretleri iltifat etmiş ve “Bu çocukta bir nûr-u İlâhî var. İstidâdı fevkalâde” diyerek meşhur eseri Mantıku’t-Tayr’ın bir nüshasını kendisine hediye etmiştir. Şam’da bulunduğu sırada Muhyiddîn-i Arabî ile, Şeyh Sadeddin-i Hamevî ile, Osman Rûmî ile, Mevlânâ Kemâleddin bin Adîm ile görüştü ve ders aldı.

Hazret-i Mevlânâ âilesiyle birlikte yedi sene Karaman’da ikamet etti. Fakat sonradan Konya hükümdârı Alaüddin Selçukî’nin dâveti üzerine Konya’ya gitti ve buraya yerleşti.

Tefsîr, Hadîs, Fıkıh, Mantık, Usûl, Meânî, Edebiyat, Matematik, Fen, Tıp gibi pek çok zâhirî ilimleri okudu ve her birinde uzmanlaştı. Babasının ölümünden sonra ders okutmaya başladıysa da, mânevî ve ledünnî ilimleri almak üzere babasının işâretiyle Seyyid Burhâneddin Tirmizî’nin nezdinde riyâzete ve enfüsî mücâhedeye başladı. Seyyit Burhaneddin Tirmizî’den dokuz sene mânevî ilimler tahsil etti. Tasavvufta yüksek makamlara ulaştı. Kalben yükseldi; fakat akıl ayağını da bırakmadı.

Hocasının Kayseri’ye gitmesi üzerine Konya’da talebe yetiştirmeye başladı. Binlerce talebeye ilim öğretti.

Bu sıralarda Tebrîz’de “Uçan Güneş” olarak anılan ve sahip olduğu yüksek mânevî ilimleri vermek üzere bir yüksek istidât arayışına çıkan büyük mutasavvıf Şems-i Tebrizî, gördüğü bir rüya üzerine Konya’ya gelmişti. Peşinde binlerce talebesiyle Celâleddin-i Rûmî’yi burada gören Şems-i Tebrizî, aradığı zatın bu olup olmadığını anlamak üzere ona bir soru yöneltti:

“Peygamber Efendimiz (asm), ‘Ben Allah’a her gün yetmiş defa tevbe ediyorum’ derken; onun ümmetinden bazıları, ‘O ridâmın içindedir’ diyor. Bu nasıl olur? Ne demektir?”

Hazret-i Mevlânâ:

“Hazret-i Peygamber’in (asm) istidadı sonsuza doğru durmadan yükseliş içindedir. Allah katında her gün yetmiş kat yükseliyor ve her yükselişinde Allah’a tevbe ediyordu. Onu ridâsının içinde görenlerse kâbiliyetlerinin ‘sınırlılığını’ ve artık yükseliş kaydetmediklerini ilân ediyorlar. Yükselişin anahtarı tevbedir” diyor.

Aradığı istidâdı bulduğundan emin olan Şems-i Tebrizî artık Hazret-i Mevlânâ’dan ayrılmıyor. Aylarca “mânevî sohbet” asansöründe birlikte yükseliyorlar. Hazret-i Mevlânâ’nın ledün ilmi böylece kemâle eriyor.

Şeb-i Arus, sözlükte sevgiliye kavuşma gecesi demektir. Hazret-i Mevlânâ’nın Allah’a kavuşma ânına verdiği isim Şeb-i Arus’tur. Nitekim Hazret-i Mevlânâ bir gazelinde şöyle der:

“Öldüğüm gün tabutum götürülürken, bende bu dünya derdi var sanma...

“Benim için ağlama, yazık, vah vah deme;

“Şeytanın tuzağına düşersen, o zaman eyvah demenin sırasındır,

“Cenâzemi gördüğün zaman firâk, ayrılık deme,

“Benim kavuşmam, buluşmam işte o zamandır,

“Beni toprağa verdikleri zaman, elvedâ elvedâ demeye kalkışma,

“Mezar, cennet topluluğunun perdesidir.

“Batmayı gördün değil mi? Doğmayı da seyret, güneşle aya gurûbdan hiç ziyân gelir mi?

“Hangi tohum yere ekildi de bitmedi? Ne diye insan tohumunda şüpheye düşüyorsun?”

Hazret-i Mevlânâ’nın, âlemi baştanbaşa akıl ve kalp gözüyle gören bir makamda bulunduğuna işâret eden Bedüzzaman Hazretleri, “Fikren arşa çıkan, Celâleddîn-i Rûmî gibi diyebilir: ‘Kulağını aç! Herkesten işittiğin sözleri, fitrî fonograflar gibi Cenâb-ı Haktan işitebilirsin.’ Yoksa, Celâleddîn gibi, bu derece yükseğe çıkamayan

ve ferşten arşa kadar mevcûdâtı âyine şeklinde görmeyen adama, ‘Kulak ver! Herkesten Kelâmullah’ı işitirsin’ desen, mânen arştan ferşe sukut eder gibi, hilâf-ı hakîkat tasavvurât-ı bâtılaya giriftar olur”1 der.

Üstad Saîd Nursî, Mesnevî’nin bir hizmet tarzı olarak yazıldığı çağdaki makbûliyetine ve Risâle-i Nûr ile arasındaki âhenge şöyle işâret eder: “Hazret-i Mevlânâ benim zamanımda gelseydi, Risâle-i Nûr’u yazardı. Ben de Hazret-i Mevlânâ zamanında gelseydim, Mesnevî’yi yazardım. O zaman hizmet Mesnevî tarzındaydı. Şimdi Risâle-i Nûr tarzındadır.” 2

Not: Yeni bir hicri yıla daha girdik. Tarihler şimdi 1431’i gösteriyor artık. Bu, âhir zamanın içine bir adım daha çekildiğimizin, kıyamete bir adım daha yaklaştığımızın resmidir. Biz hayır dileyelim, hayır umalım, hayır bulalım İnşallah. Âlem-i İslâm için hayırlara vesile olsun! Âlem-i İslâm’ın ve okuyucularımın yeni hicrî yılını tebrik ediyorum. Bu yılın, hayırlı inkişaf ve tecelliler yılı olmasını Cenâb-ı Feyyaz-ı Mutlak’tan niyaz ederim.

Dipnotlar:

1- Lem’alar, s. 272;

2- Son Şahitler, 1/318.